

CycloLab Kft: A Chinoin Rt. Biokémiai Kutató Laboratóriumától az Illatos úti gyárig

SZENTE Lajos,* SZILÁGYI Erzsébet és SZEJTLI Gabriella

CycloLab Ciklodextrin Kutató Fejlesztő Laboratórium Kft.

Illatos út 7. 1097 Budapest, Magyarország

1. A hazai ciklodextrin kutatás kezdete a Chinoin Rt. Biokémiai Laboratóriumában

Földi Zoltán, a Chinoin Rt. egykori vezérigazgatója rózsadombi magánlaboratóriumában, 1973-ban, Szejtli József alapította meg a Biokémiai Kutatólaboratóriumot. (1. ábra) A Chinoin Rt. "Földi paradizsoma" 16 évén át a hazai- és nemzetközi ciklodextrin kutatás-fejlesztés központjaként működött.

1. Ábra. Minden itt kezdődött: a Földi Zoltán rózsadombi laboratóriumának HRSZ száma.

Kezdetben, az 1973-1976 közötti időszakban, a ciklodextrin téma mellett a laboratóriumban egyéb gyógyszeripari vonatkozású poliszacharid-kémiai kutatás (a kondroitin-szulfát és a kitozán alkalmazása) is folyt. Szejtli rövid idő alatt egy dinamikus, fiatal kutatócsoporthoz épített ki maga körül. Az akkoriban még világviszonylatban is kevés helyen tanulmányozott, de sok felhasználási lehetőséget ígérő téma, a vonzó rózsadombi munkakörnyezet, a stimuláló szakmai közeg és a legendás előd, Földi Zoltán személyes jelenléte a sors különös ajándéka volt a tanulni vágyó pályakezdő kutatók számára. A Chinoin Rt. nyújtotta kutatási és pénzügyi háttér és a lelkes, jól terhelhető kutatógárda tette lehetővé, hogy a ciklodextrin téma szisztematikus fejlesztési projektté váljon. A rózsadombi laboratóriumban intenzív kutatómunka indult a ciklodextrin ipari gyárthatóságának és gyakorlati hasznosíthatóságának felderítésére. A ciklodextrinek értékesítésének elemi feltétele, hogy azok kellő mennyiségben és jó minőségben legyenek hozzáférhetők és ismertek legyenek felhasználási lehetőségeik, valamint azok korlátai. Ennek érdekében saját technológia kidolgozására, próbagyártásokra került sor.

* Tel.: +36-1-347-6060; fax: +36-1-347-6068; e-mail: szente@cyclolab.hu

Az 1975 és 1989 közötti időszakban Szejtli laborja szinte minden fontosabb alkalmazási lehetőséget felderített, a gyógyszer- és élelmiszeripartól kezdve, a kozmetikai és mezőgazdasági alkalmazásokon át a vegyipari felhasználásig. A Chinoin Rt. tucatszám jelentette be a vonatkozó találmányokat. Ez akkoriban, kb. 50 szabadalmat jelentett.

2. Ábra. Szejtli József (középen) a Chinoin Rt. Kutatási Igazgatójával, Mészáros Zoltánnal (jobbra) és Kováts Gáborral a proslaglandin téma vezetőjével 1975 nyarán.

A ciklodextrin laboratórium az akkori idők lehetőségei mellett a lehető legszélesebb fórumokon publikálta új tudományos eredményeit. A hazai ciklodextrin kutatás kezdeti időszakában, a teljes magyar kutató vertikum csatasorba állításával, a rózsadombi Laboratóriumból több, mint 130 tudományos közlemény jelent meg. Nem véletlen, hogy néhány év alatt a Szejtli vezette Chinoinos kutatócsoporthoz a világ ciklodextrin-kutatásának ismert és elismert központja lett. A Biokémiai Kutatólaboratórium több, mint 25 nemzetközi kapcsolatot alakított ki. 1982-1985 között számos japán, nyugatnémet, francia és amerikai kutató látogatta meg a laboratóriumot. A nem kifejezetten akadémiai kutatóhelynek számító intézményben japán professzorok ösztöndíjként hosszabb időt töltöttek a ciklodextrin komplexképződés tanulmányozásával.

2. A Chinoin Rt.-től a CycloLab Leányvállalat felé

Az 1980-as évek végére a Biokémiai Kutatólaboratórium már kizárólag ciklodextrin kutatással foglalkozott, a Chinoin

Rt.-ben a ciklodextrin téma önálló egységgé, első lépésben, önmagát finanszírozni képes leányvállalattá nőtte ki magát.

„A Chinoin Rt. Gyógyszer és Vegyészeti Termékek Gyára Vállalati Tanácsa az 1988. szeptember 26.-i döntésével a CYCLODEXTRIN-ek kutatása, alkalmazásának fejlesztése és a termékek piacának megteremtése érdekében határozta el a kutató-fejlesztő leányvállalat létrehozását.”- idézet a leányvállalat alapító okiratából.

Az újdonsült leány a CycloLab nevet kapta, amelyet később, kft.-vé alakulása után is megtartott a mai napig. A névadó, a Chinoin Rt. akkori kutatási igazgatója, Kováts Ferenc volt.

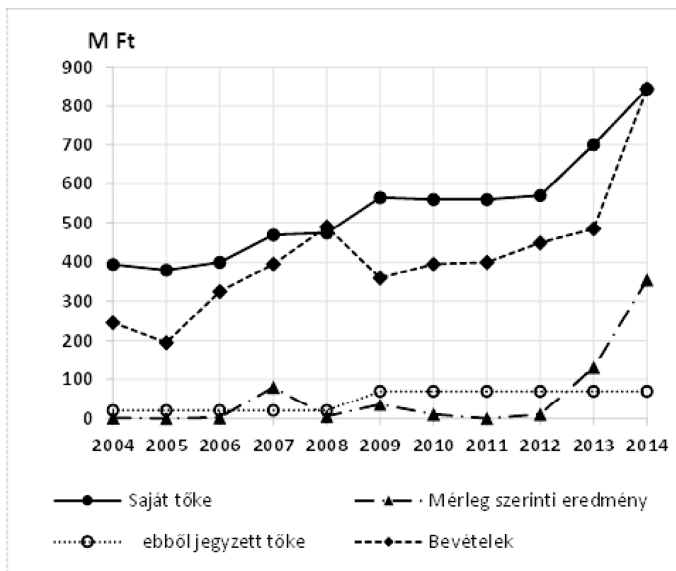
3. A Ciklodextrin Kutató-fejlesztő Leányvállalat Kft.-vé alakul

A leányvállalat működése 1989.01.01.-én indult és 1991.12.12.-én szűnt meg azért, hogy 1992.01.01.-től korlátolt felelősségű társasági (kft) formában működjön tovább.

A CycloLab Kft. tulajdonosa a megalakulásakor 30%-ban az anyavállalat, a Chinoin Rt., míg 70%-ban a dolgozók egy csoportja volt. Ez akkor, megalakuláskor, 19 magánszemélyt jelentett. A kft. induló vagyona 10 580 000 Ft volt.

Az újonnan alakult vállalat 1992 és 1994 között, az MTA Központi Kémiai Kutatóintézetében bérelt laboratóriumokat és irodákat. Ezt követően a Rózsadombról a XI. kerületbe költözött. A Dombóvári úti Sütőipari Kutató Laboratóriumait és irodáit nyolc éven át bérelte. A vállalat tevékenységében egyre jelentősebb szerepet játszó szinterikus gyógyszergyártási tevékenység miatt szükség volt nagyobb területű laboratóriumokra és üzemsarnokokra. A megnövekedett területigény kielégítésére 2001-től a CycloLab Kft. az Illatos út 7 alatti ipari területen vásárolt ingatlanokat, építette fel korszerű laboratóriumait. Ez az Illatos úti ingatlan 15 éve a cég telephelye, 5 éve regisztrált gyógyszer gyártóhely is.

1996-ban a Chinoin Rt. 30 %-os részesedését a kft. tagok megvásárolták, így 1996.06.30.-tól a CycloLab Kft. független magánvállalként működött tovább ill., működik a mai napig. 2008-ban a tulajdoni viszonyok jelentősen egyszerűsödtek, így a Kft.-nek ma négy magánszemély a tulajdonosa. A CycloLab Kft. jelen tevékenysége felöleli a ciklodextrin technológia teljes spektrumát: a különböző ciklodextrin származékok laboratóriumi szintű előállításától a kutatás-fejlesztésen át az ipari méretekben történő gyártásig. Ezek eredménye a több száz kutatási jelentésen kívül kb. 130 találmányi bejelentés és 400 feletti publikáció referált tudományos folyóiratokban. Vállalatunknál az

3. Ábra. A CycloLab Kft. bevételeinek, eredményeinek és vagyonának alakulása az elmúlt 10 évben.

utóbbi 10 évben 18 szakdolgozat (diplomamunka) készült és 4 munkatársunk szerezte meg a PhD fokozatot.

Az utóbbi 10 év eredményeit összefoglaló 3. ábrán látható, hogy a CycloLab Kft. lassú ütemben, de folyamatosan

gyarapodott, a 2004-2014 közötti időszakban bevételeink 246 M Ft-ról 844 M Ft-ra, az adózás előtti eredményünk 1,3 M Ft-ról 355 M Ft-ra, a saját tőkénk pedig 394 M Ft-ról 844 M Ft-ra nőtt. A CycloLab Kft. 36 munkatársunknak nyújt biztos megélhetést és színvonalas, szakmai kihívásokban gazdag munkalehetőséget.

A Magyar Kémiai Folyóirat e számának további közleményeiben néhány fontosabb kutatási területen elért eredményeinkről adunk számot.

CycloLab Ltd: From the Chinoin Biochemical Lab to the Pharmaceutical Factory

This introductory article intends to give an overview on the history and significant milestones of CycloLab, Cyclodextrin Research and Development Laboratory. It covers nearly 25 years, from the beginning at Chinoin's Zoltán Földi Laboratory, until the establishment of Illatos út Headquarters and Pharmaceutical Factory. The research of cyclodextrins applications became the only topic of the laboratory at that time. In this period the most important applications have been explored and protected by approximately 50 patent applications. In collaboration with universities and research institutes about 130 scientific papers have been published bringing international recognition to the Hungarian cyclodextrin research. When CycloLab Ltd. was established by József Szejtli in 1992 as a spin-off of Sanofi-Aventis-Chinoin group, he was already an internationally recognized pioneer and leader of cyclodextrin science and technology and his laboratory became the center of cyclodextrin research and application. He had several international collaborations. In 1982-1985 numerous Japanese, German (west), French and American scientists visited the laboratory and Japanese professors spent a few months or few years here as research fellows.

After a few years of intermediary status as a subsidiary of Chinoin CycloLab started to work as a private research and development company, which was unique in Hungary at that time. Utilizing the internationally recognized goodwill, the costumers, mainly pharmaceutical companies, ordered cyclodextrin-related research

from us. The task was to solubilize insoluble drugs, improve the stability, dissolution, taste and odor, modify the pharmacokinetic profile, etc. These partners provided the income for survival of the company.

Moving from the laboratory of Zoltán Földi to the Hungarian Academy of Sciences Central Research Institute of Chemistry, then to the former Research Institute of Baking Industry we purchased a building in Illatos street (an industrial area in Budapest) where the modern laboratories and the manufacturing unit were constructed.

CycloLab is today the world's only all-round cyclodextrin research-development and GMP-manufacturing firm that provides services in any kinds of cyclodextrin applications. The privately-owned, financially independent SME organization has a core team of 36 employees, including some internationally acknowledged, highly published scientists/engineers in this field. CycloLab's team has played central role in the development of a number of already marketed pharmaceutical products, clinically used therapeutic methods, and over a hundred of different food, personal care products in Europe and USA. Some official, regulatory Pharmacopoeial analytical methods currently used for the characterization of pharmaceutical cyclodextrins were developed by CycloLab's analysts. Now the company has a manufacturing facility where a cyclodextrin derivative as pharmaceutical excipient is produced under GMP conditions with the approval of the US Food and Drug Administration. The company has been continuously growing in terms of its technical and manufacturing capabilities, as well as of the company's market value and owners' equity.

The following papers written by CycloLab's researchers give a more detailed view on the pharmaceutical, diagnostic, food, environmental and analytical applications of cyclodextrins developed in our laboratory.